

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev,
Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în
Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocar, prin care se
solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16
martie 2016, în cauza penală în privința lui

Țenu Spiridon Dionisie,

*născut la 28 aprilie 1957, originar și domiciliat în r-
nul Hîncești, s. Pogănești.*

***Datele referitoare la termenul de examinare a
cauzei:***

- 1. de la 02 septembrie 2014 - până la 27 octombrie
2015 (instanța de fond);*
- 2. de la 01 decembrie 2015 - până la 16 martie 2016
(instanța de apel);*
- 3. de la 31 mai 2016 - până la 15 noiembrie 2016
(instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală
legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 27 octombrie 2015, Țenu
Spiridon a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute
de art. 201¹ alin. (3) lit.c) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de
inculpat.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Țenu
Spiridon a fost învinuit de faptul că în perioada anului 2011-2012, în s.
Pogănești, r-nul Hîncești, acționând în mod sistematic și intenționat a agresat-
o fizic prin aplicarea loviturilor cu palmele și pumnii peste diferite regiuni ale
corpului pe soția sa, Țenu Zinaida.

În luna august 2012, Țenu Spiridon, aflându-se la domiciliu, în s.
Pogănești, a agresat-o pe Țenu Zinaida verbal și fizic aplicându-i multiple
lovituri cu mâinele peste diferite regiuni ale corpului.

La 26 septembrie 2012, în jurul orelor 09⁰⁰ - 12⁰⁰, Țenu S. i-a aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului și a sugrumat-o pe Țenu Z., decesul survenind conform concluziei raportului de expertiză medico-legală în rezultatul asfixiei mecanice-sugrumare care se confirmă prin echimozele și excoriațiile pe gât, echimozele pe corp, membre, infiltrări sangvine multiple în țesuturile moi ale gâtului, spatelui, toracelui, țesuturilor abdomenului, ce au cauzat decesul victimei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Țenu S. în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În argumentarea apelului s-a invocat că instanța de fond nu a dat aprecierea corespunzătoare declarațiilor martorilor Călugăreanu V., Beiu M., Olednic D., Hatmanu A., precum și raportului șefului de post al p/p Pogănești V. Călugăreanu din 02.10.2012, informația parvenită de la serviciul 902, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26.09.2012 cu anexa fototabel, raportul de examinare medico-legală nr. 190C din 27.09.2012, rapoartele de expertiză medico-legale nr. 270D din 26.11.2012, nr.89D din 21.03.2013, nr. 78D din 05.08.2013, probe care demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

La fel, apelantul nu este de acord cu motivarea sentinței precum că lipsesc plângeri înregistrate la administrația publică locală sau poliție cu privire la acțiunile violente aplicate de către inculpat împotriva soției acestuia. Mai mult ca atât, instanța a reținut în motivarea versiunii precum că inculpatul la momentul omorului soției nu s-a aflat acasă, declarațiile lui Țenu V., pe care acuzarea le consideră neveridice, deoarece martorul este fratele inculpatului și a depus declarații doar cu scopul de a-l eschiva pe inculpat de răspunderea penală.

Totodată, instanța nu a luat în considerație declarațiile lui Ungureanu I. care a declarat că, împreună cu Olednic D. au lucrat la construcția casei lui Țenu D. din s. Pogănești, r-nul Hâncești. La casă a lucrat și inculpatul însă la o parte de ei. În ziua când a fost depistat cadavrul soției lui Țenu S., inculpatul la amiază nu a plecat acasă, necătând la faptul că el în această perioadă de zi pleca. De regulă lucrul îl începeau la ora 09⁰⁰, însă în ziua respectivă Țenu S. deja era la locul de muncă, acesta venind aproximativ la ora 08³⁰. Careva

schimbări în comportamentul inculpatului nu a văzut. Distanța de la locul de muncă până la domiciliul inculpatului este aproximativ de 10-15 minute. Nu poate spune exact dacă Țenu S. pe parcursul zilei când a fost depistată decedată soția lui nu a fost acasă, deoarece au fost cazuri când Spiridon Țenu nu se afla în vizorul lor câte 1-1,30 ore.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2016, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat.

5. Instanța de apel a constatat că, instanța de fond în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la achitarea inculpatului Țenu S. de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

Astfel, s-a conchis că probele prezentate în sprijinul învinuirii nu dovedesc cert că anume inculpatul a comis infracțiunea imputată și că, decesul victimei Țenu Z. a survenit ca urmare a acțiunilor inculpatului, or, nici unul din martorii audiați nu cunosc nimic despre momentul decesului victimei, nu cunosc dacă, acesta a survenit în urma acțiunilor inculpatului sau a unui terț și nu au văzut personal ca inculpatul să fi manifestat vre-o agresiune în raport cu victima, astfel de informații aceștia cunoscându-le numai din cuvintele victimei.

Mai mult ca atât, acest aspect nu este relevant, deoarece chiar și de presupus în cazul în care inculpatul ar fi admis în trecut acțiuni violente în privința lui Țenu Z., acest fapt nu denotă că și decesul ultimei a fost cauzat de către inculpat. Dimpotrivă, din declarațiile martorilor nu reiese că, inculpatul s-ar fi aflat la momentul în care a survenit decesul victimei la domiciliul său, partea acuzării nu a prezentat probe în acest sens, astfel încât, învinuirea adusă este bazată pe presupunerea că, Țenu S. ar fi avut posibilitatea să se prezinte la domiciliu în timpul exercitării lucrărilor în apropierea gospodăriei sale, deși posibilitatea aflării acestuia la domiciliu în perioada dintre orele 09⁰⁰ - 12⁰⁰ este combătută de martorii audiați, care erau împreună cu acesta.

De către acuzare nu a fost prezentat nici o probă că, Țenu S. a dispus de

posibilitatea și că, acesta s-a prezentat în perioada vizată la domiciliu, unde i-a cauzat lui Țenu Z. leziunile corporale depistate, sugrumând victima, lipsa unor astfel de probe în circumstanțele sus-menționate nu confirmă faptul comiterii de către inculpat a infracțiunii vizate.

La fel, instanța a menționat că, declarațiile martorilor referitor la existența unor certuri între Țenu S. și Țenu Z. pe motivul abuzului de către aceasta din cauza băuturilor alcoolice, precum și existența unor amenințări anterioare referitoare la omorul victimei nu dovedește că, inculpatul și-a realizat amenințările manifestate față de terți și că, anume el și-a omorât soția.

Prin urmare, învinuirea inculpatului este bazată pe presupuneri, fără existența unor probe directe ce ar dovedi vinovăția lui, iar acestea nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, dar urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului.

6. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat, care invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și anume asupra tuturor probelor cercetate în ședința de judecată.

Recurentul consideră că partea acuzării a prezentat suficiente probe care, în opinia lui, confirmă vinovăția lui Țenu S. în săvârșirea infracțiunii prevăzută la art. 201¹ alin.(3) lit. c) Cod penal, însă instanța nu le-a apreciat corespunzător, menținând sentința de achitare.

7. Împotriva recursului acuzatorului de stat a depus referință avocatul Covali S. în numele inculpatului Țenu S., care a solicitat respingerea cererii de recurs, cu menținerea deciziei contestate, menționând că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, verificând și apreciind probele prezentate, corect ajungând la concluzia că inculpatul nu a comis infracțiunea incriminată, iar toate dubiile neînălțurate nu pot sta la baza deciziei de condamnare.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță în cazurile când instanța nu s-a pronunțat asupra

tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 417 alin.(1) pct.7) și 8) CPP, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Din conținutul deciziei rezultă că instanța de apel în cauza dată nu a respectat aceste stricte prevederi legale și nu a făcut analiza tuturor probelor prezentate de procuror în expunerea argumentelor sale.

Colegiul lărgit, verificând argumentele recursului, în raport cu actele cauzei, constată că judecând apelul, instanța de apel n-a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție pripită de respingerea apelului declarat de procuror, prin ce a comis eroarea de drept prescrisă la art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Or, soluția de respingere a apelului declarat este insuficient motivată și necorespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată atât a primei instanțe, cât și a celei de apel, în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, iar instanța de apel fără a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de acuzatorul de stat, a adoptat soluția contestată.

Astfel, pornind de la motivele recursului ordinar declarat de procuror, care a fost indicat de către acesta și în apelul său rezultă următoarele:

Potrivit declarațiilor martorului *Danu Gh.* probă prezentată de procuror în confirmarea învinuirii lui Țenu S., s-a reținut că, „el locuiește în mahală cu familia Țenu. Știe că între soții Țenu existau certuri și Țenu S. o bătea pe soția Zinaida, deoarece ea făcea abuz de băuturi alcoolice”.

Martorul *Hatmanu Anastasia*, o altă probă al procurorului, a comunicat că, „activează în calitate de primar în s. Pogănești, r-nul Hâncești, Despre familia Țenu a comunicat că între soți erau o relație tensionată, deseori existau certuri în familie, inclusiv și faptul că Țenu Spiridon o bătea pe soția sa.

Conflictele erau din cauza beției. Țenu Zinaida deseori se plângea că este lovită. Îl chema pe Țenu S. și vorbea cu el, după care o perioadă de timp în familia lor era liniște. Prin luna august, Țenu Z. a venit la ea și i-a spus că o bate și o amenință cu moartea. A fost chemat din nou Țenu S., cu care a discutat, iar acesta i-a spus că s-a săturat și că o va ucide. Nu poate spune nimic referitor la decesul victimei, însă consătenii vorbesc că inculpatul a strangulat-o, căci el este în stare să facă așa lucru. Totodată, a comunicat că deseori a văzut-o pe Zinaida cu vânătăi pe corp”.

Mai mult ca atât, potrivit declarațiilor martorului *Hatmanov Ion*, care a declarat că familia Țenu era o familie problematică, cu certuri dese în familie. Țenu S. deseori o bătea pe Zinaida și o amenința că o va mântui de zile, adică o va ucide. Un caz mai recent a avut loc în luna august 2012, când Țenu Z. a venit la el acasă, având vânătăi pe tot corpul, iar el i-a spus să se adreseze la primărie. *Consideră că victima a fost ucisă de inculpat, deoarece el deseori spunea că o va ucide*. Toată lumea din sat spune că el putea să o ucidă, deoarece victima nu avea dușmani.

La fel, martorul *Codreanu P.*, a explicat că locuiește în vecinătate cu familia Țenu. Aceștia deseori se certau, deoarece Țenu Zinaida făcea abuz de băuturi alcoolice. Cunoaște că Țenu S. o bătea pe soție, iar el când se întâlnea cu ea, aceasta îi arăta vânătăile, care erau provocate de către soțul ei. Referitor la decesul lui Țenu Zinaida nu poate spune nimic deoarece în acea zi nu era acasă, însă a aflat că ea a fost sugrumată. Dacă a fost ucisă de Spiridon nu știe, dar la ciudă el putea face așa ceva. Victima era o persoană nervoasă, care îl provoca la ceartă des pe Țenu S.

Ca probe, acuzatorul de stat s-a mai referit și la *raportul de expertiză medico-legală nr. 78-“D” din 05.08.2013*, conform căruia decesul lui Țenu S. a survenit cu nu mai mult de 24 ore până la momentul efectuării autopsiei cadavrului, fapt confirmat prin gradul de dezvoltare al modificărilor cadaverice precoce (petele cadaverice își schimbă culoarea la digitopresiune și se restabilesc peste 1 minut și 45 secunde la data de 27.09.2012, orele 11.00, rigiditatea cadaverică pronunțată în toate grupele de mușchi, lipsa modificărilor de putrefacție), consemnat în raportul de examinare medico-legală nr.190C, lipsind aceste date în procesul-verbal de examinare a cadavrului la locul faptei din 26.09.2012. Asfixia mecanică prin sugrumare cu mâinele, manifestată prin hemoragiile în țesuturile moi ale gâtului, echimoze și excoriații pe gât, asociată cu un complex pronunțat de fenomene periculoase pentru viață sunt calificate ca vătămări corporale grave. Echimozele pe trunchi și membre,

excoriațiile pe spate, hemoragiile în țesuturile moi pericraniene și ale trunchiului, se califică atât fiecare în parte cât și în ansamblu ca vătămări neînsemnate, și nu au legătură cu decesul.

Toate vătămarile corporale depistate pe cadavru au fost produse intravital, într-o perioadă scurtă de timp unele față de altele, cu nu mai mult de 30-40 minute până la deces; - raportul de expertiză medico-legală nr. 270 "D" din 26.11.2012, unde s-a stabilit că decesul lui Țenu Z. a survenit în urma asfexiei mecanice-sugrumare. La examinarea externă a cadavrului s-au depistat în jur de 30 de localizări de leziuni corporale care, sunt în legătură cauzală cu procesul decesului.

Prin urmare, Colegiul lărgit constată că instanța de apel a argumentat la general faptul că probele respective nu confirmă vinovăția inculpatului, fără să aprecieze fiecare probă în parte și să se pronunțe asupra admisibilității sau inadmisibilității acesteia, și deși, instanța de apel a menționat prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, nu a respectat anume aceste prevederi la adoptarea deciziei recurate.

În atare circumstanțe, se reține că instanța de apel pripit și-a motivat soluția de menținere a achitării inculpatului Țenu Spiridon, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Instanța de recurs constată că atât instanța de fond, cât și cea de apel nu a apreciat *declarațiile expertului Savciuc Valeriu*, care a relatat că referitor la stabilirea mai cu exactitate a timpului decesului cet. Țenu Z., din raportul de expertiză medico-legală 78-D, explică că în procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26.09.2012 orele 23.30 - 24.15, nu sunt descrise modificările cadaverice precoce, ceia ce nu-i permite a constata timpul cu exactitate a survenirii decesului, decât cel indicat în raportul de expertiză medico-legală nr.78-D. **Având în vedere că autopsia cadavrului a fost efectuată la 27.09.2012, între orele 11.00 – 12.30, se poate de afirmat că decesul a survenit în primele 12 ore până la cercetarea cadavrului la fața locului.**

Totodată, instanța de apel nu a dat aprecierea corespunzătoare *declarațiilor martorilor Ungureanu Ion și Olednic Dumitru*, referitor la faptul că ei împreună cu Țenu S. lucrau la casa lui Țenu Dumitru. La data de 26.09.2012, dimineața când au venit la lucru aproximativ la ora 08³⁰, Țenu Spiridon deja

se afla acolo, necătând la faptul că începeau lucru pe la ora 09.00. Inculpatul a lucrat la casă, însă nu lângă ei, ceva la o distanță mai mare. În acea zi nu a plecat să i-a prânzul acasă, cu toate că la amiază pleca la domiciliu. Distanța de la locul de muncă până la domiciliul lui Țenu Spiridon este de 10-15 min. Nu pot spune cu exactitate dacă inculpatul pe parcursul zilei de 26.09.2012 nu a fost acasă, deoarece au fost situații când nu l-au văzut în vizorul lor câte o oră – o oră și jumătate.

Prin urmare, instanța urma să verifice din ce cauză Țenu S. nu a plecat în ziua de 26.09.2012 să i-a prânzul acasă, cu toate că până la ziua nominalizată permanent pleca, deoarece locuiește în apropiere?

Totodată, care a fost motivul de a se deplasa la serviciu mai devreme, în cazul în care începeau lucru la ora 09⁰⁰.

Potrivit materialelor cauzei și anume *declarațiilor martorului Țenu Valeriu*, se constată că, toată ziua de 26.09.2012, a lucrat la casa fiului său Țenu D. Aproximativ la ora 20⁰⁰, s-a pornit acasă împreună cu fratele său Țenu S. Ajungând la poarta sa, **l-a invitat pe Țenu S. să servească un pahar de vin, la care a primit răspuns să meargă mai bine la el, unde au și plecat.**

Astfel, care a fost necesitatea inculpatului de a veni acasă cu careva persoane, în cazul în care a fost invitat de gazdă (Țenu V.).

Instanța de apel pripit, a susținut poziția instanței de fond în ce privește aprecierea probelor, acceptând niște concluzii de ordin general, cu privire la conținutul declarațiilor martorilor Ungureanu I. și Olednic D., precum și probele materiale.

În cazul dat, instanța de apel urma să-și expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și menționate în cererea de apel, în baza evaluării proprii, juste, a probelor administrate în cursul urmăririi penale, a celor readministrate în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate la etapa cercetării judecătorești și a celor administrate, cu respectarea dreptului la apărare al părților, în această fază procesuală, și ca urmare să rețină corect starea de fapt, vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptelor comise de către acesta.

În viziunea Colegiului, erorile procesuale admise de către Curtea de Apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată, că totalitatea circumstanțelor menționate în prezenta decizie confirmă necesitatea casării totale a deciziei

instanței de apel cu remiterea la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată în cadrul căreia urmează a fi apreciate de instanța de apel în cumul cu toate probele la justa lor valoare pentru stabilirea adevărului și adoptării unei soluții juste și corecte.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de procuror în apel, și cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocaru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2016, în cauza penală în privința lui *Țenu Spiridon Dionisie* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 15 decembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma